

21. 1. 2004

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vyčerpání práv k některým průmyslovým právům - současná právní úprava a očekávané změny v důsledku vstupu do EU - část. I

Vyčerpání práv k ochranné známce nebo patentu má za následek, že jejich majitel nemůže vykonávat svá práva k nim v tom smyslu, že nemůže třetím osobám zejména zakázat dovoz, nabídku nebo prodej výrobků, které byly uvedeny na trh buď přímo jím nebo s jeho souhlasem.

Vyčerpání práv k ochranné známce nebo patentu má za následek, že jejich majitel nemůže vykonávat svá práva k nim v tom smyslu, že nemůže třetím osobám zejména zakázat dovoz, nabídku nebo prodej výrobků, které byly uvedeny na trh buď přímo jím nebo s jeho souhlasem. Vyčerpání práv k ochranné známce nebo k patentu ("práva") ve vztahu k takovým výrobkům slouží k určení do jaké míry se majitelé ochranné známky nebo patentu mohou bránit proti paralelním dovozům vlastních výrobků, které jsou označeny jejich ochrannou známkou, nebo které jsou předmětem chráněného vynálezu, ze zemí s nízkou cenovou hladinou do zemí s vyšší tržní cenou, a to mimo jejich sít autorizovaných distributorů, dealerů nebo obchodních zástupců. Negativní dopad mohou mít paralelní dovozy zejména na ochrannou známku. Paralelní dovozy mohou vést k poškození goodwillu spojeného s ochrannou známkou a k poškození pověsti, protože paralelně dovážené výrobky jsou prodávány mimo přísné podmínky a kontrolu kvality prodeje a servisu majitele ochranné známky, kterými majitel ochranné známky smluvně zavazuje své autorizované distributory, dealery či obchodní zástupce.

Vyčerpání práv k ochranné známce bylo poprvé v českém právním řádu upraveno až v roce 1995, když byl přijat nový zákon o ochranných známkách č. [137/1995](#) Sb. Zatímco doposud toto ustanovení nenachází v praxi uplatnění, vstup České republiky do Evropské unie to jistě změní a časem v něm najdou oporu zejména výrobci značkového spotřebního zboží. Od 1. května 2004 se Česká republika připojí k celoevropskému konceptu vyčerpání práv, který platí v Evropské unii, tj. ke konceptu vyčerpání práv pro region zemí EU a EEA.¹⁾ To znamená, že čeští výrobci a obchodníci budou moci volně vyvážet a prodávat do zemí EU a EEA značkové zboží, které bylo poprvé uvedeno na trh v České republice majitelem ochranné známky nebo s jeho souhlasem. Dále majitelé ochranných známek zapsaných v České republice anebo majitelé ochranné známky Společenství budou moci bránit dovozům zboží, které bylo poprvé uvedeno na trh pod jejich ochrannou známkou s jejich souhlasem mimo země EU nebo EEA, resp. České republiky. Takové dovozy se například dají očekávat z balkánských zemí a zemí Dálného Východu. Půjde zejména o značkové kosmetické výrobky, oblečení, módní doplňky a léčiva.

Vyčerpání práv k patentu bylo poprvé u nás zakotveno v zákoně č. [527/1990](#) Sb., o vynálezech a zlepšovacích návrzích až na základě novely zákona č. [116/2000](#) Sb., která nabyla účinnosti v květnu roku 2000. Po vstupu České republiky do EU budou ve vztahu k výrobkům chráněným českými patenty platit obdobná pravidla ohledně právního režimu paralelních dovozů v rámci EU, jak tomu je u ochranných známek. To však s významnou výjimkou, která se bude týkat vývozu patentovaných léčiv z České republiky do současných členských zemí EU.

1. Obecné principy vyčerpání práva

Koncept vyčerpání práv k ochranné známce nebo patentu stanoví limity toho, do jaké míry jsou majitelé těchto práv chráněni proti paralelním dovozům jejich vlastních výrobků, resp. výrobků, které byly majiteli těchto práv nebo s jejich souhlasem uvedeny na trh, a které jsou buď opatřeny jejich ochrannou známkou nebo jsou předmětem jejich chráněného vynálezu. Lze zde uvažovat o jakési "vnitřní konkurenci".

U konceptu vyčerpání práv se uplatní různé zeměpisné limity, a to národní, mezinárodní a regionální. Tato zeměpisná určení vytyčují rozsah ochrany dotčených práv proti paralelním dovozům.

Národní koncept vyčerpání práv dává majiteli práv nejširší ochranu, protože jeho práva se vyčerpávají pouze ve vztahu k výrobkům, které jím nebo s jeho souhlasem byly poprvé uvedeny na trh v zemi, jejíž právní řád upravuje národní koncept vyčerpání práv. Majitelé práv se tedy mohou bránit jakýmkoliv paralelním dovozům svých výrobků z cizích zemí.

Koncept mezinárodního vyčerpání práv poskytuje na druhé straně nejmenší ochranu majitelům práv - jejich práva jsou vyčerpána okamžikem, kdy jsou jejich výrobky poprvé uvedeny na trh jimi přímo nebo s jejich souhlasem, a to kdekoliv na světě. Proto majitel práva nemůže zabránit žádným paralelním dovozům do země, která upravuje mezinárodní koncept vyčerpání práv.

Aby byl zajištěn volný pohyb zboží v rámci EU a zabránilo se umělému dělení jednotného evropského trhu, což by bylo v rozporu se základními principy EU, byl v rámci EU zaveden jednotný koncept regionálního vyčerpání práv na území členských zemí EU. To znamená, že práva se vyčerpávají pouze s ohledem na výrobky, které byly poprvé uvedeny na trh v některé z členských zemí EU. Regionální omezení na členskou zemi EU bylo rozšířeno mezistátní dohodou o členské státy EEA. To dává majitelům práv nástroj, jak zabránit paralelním dovozům ze zemí mimo EU nebo EEA, ale zároveň brání volnému pohybu zboží v rámci EU, resp. EEA. Ze závěrů rozhodnutí Evropského soudního dvora vyplývá, že průmyslová práva v jednotlivých členských zemích nesmí být na překážku volnému pohybu zboží a nesmí vytvářet umělé dělení vnitřního trhu. V poslední době jsou známy případy dovozů značkových jeansů Levi's ze Spojených států amerických do Velké Británie, nebo dovoz brýlí Silhouettes z Bulharska do Rakouska a četné paralelní dovozy originálních léčiv.

1) European Economic Area, tj. Evropský hospodářský prostor, jehož členy jsou Lichtenštejnsko, Island a Norsko.

Mgr. Karin Pomaizlová, advokátka, Linklaters Praha

Převzato z EU Accession Newsletter, Linklaters, srpen 2003

Článek byl publikován v časopise EMP

Další články:

- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)